

SZTE hírek > Hírcsúszó > 2011. Március

Félre doktrínák, hív a középkori Könyvtári Éj!

2011. március 26.

Szerzetesekkel, lovagokkal, apródokkal, hercegkisasszonyokkal és hóhérekkel találkozhatott minden jámbor lélek, aki március 23-án este ellátogatott a szegedi Egyetemi Könyvtár (EK) középkori Könyvtári Éjszakájára.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

A bátrak próbát tehettek a Tudás Hídján, betérhettek egy középkori gobelinvarró műhelybe vagy lovagi próbákat állhattak ki Camelot várában.

„Félre, könyvek, doktrínák, hív az édes dáridó!” – ezzel a mottóval hirdette meg immár hatodik alkalommal a szegedi Egyetemi Könyvtár a Könyvtári Éjszakát szerda estétől csütörtök hajnalig. A jeles éj a „sötét középkorba” invitálta fiatalokat és időseket egyaránt.

Jóllehet már tavaly is, a bibliotékába varázsolt ókori színtereken rengeteg érdeklődő kóstolhatta a könyvtár ötletesebbnél ötletesebb ismeretterjesztő és játékos programjait, de ha lehet, idén még ezt a számot is sikerült túlszárnyalni, legalábbis ez volt a benyomása e sorok írójának, aki a középkori íródeák alázatával vetette magát a középkori éjbe.

Középkor határok nélkül

„A középkornak nem volt megnyitója” – így kezdi a Könyvtári Éjszaka megnyitóját Mader Béla, az EK főigazgatója. S valóban, a középkort tekintve sem kezdetét, sem végét tekintve nem egységesek a szakemberek. Egy dologban azonban megegyeznek: hogy sötét volt – vagyis ellentéte a világosnak, a felvilágosodásnak, legalábbis annak kiművelt fői szerint. Ha középkor, akkor nem maradhat ki az alkímia és a Kémia Nemzetközi Éve sem, melyet az ENSZ abból az alkalomból választott 2011-re, hogy száz éve kapta meg Maria Sklodowska-Curie a kémiai Nobel-díjat a radioaktivitás vizsgálatáért, a rádium és a polónium felfedezéséért. Ebből az alkalomból a szegedi Kémiai Tanszék csoportja és a Magyar Kémikusok Egyesületének (MKE) Csongrád megyei csoportja is képviseltette magát az éjszakán. A megnyitón Hannus István, az egyesület helyi csoportjának elnöke, az Alkalmazott és Környezeti Kémiai Tanszék professzora beszél a szakterületüket népszerűsítő programokról, így például a keddenként a Kiss Árpád-teremben tartott Kémia Szabadegyeteméről vagy egy érdekes Guinness-rekordkísérletről, amit az MKE szervez a Dóm térré és több egyetemi városba. Az egy időben végrehajtott, legtöbb kémiai kísérlet címre pályáznak majd az itt résztvevők azzal, hogy egyszerű, de látványos kísérleteket végeznek majd egyszerre.

A megnyitón Keveházi Katalin, az EK főigazgató-helyettese elmondja, a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola könyvtára és az EK közösen pályázott egy EU-s TÁMOP-pályázatra, melynek segítségével a tavaly beszerzett infrastrukturális eszközöket tudják a kornak megfelelő tartalmakkal és szolgáltatásokkal megtölteni, így például az online, 24 órában elérhető szolgáltatások száma és minősége az év végére jelentősen kibővül.

Alkimista süni és titkosírás

A megnyitó után nem tágtunk az alkímia mellől, a kiállítási térben lelkes vegyészhallgatók csoportja Németh Veronika szakmódszertan-oktató vezetésével kísérleteket mutat be az Alkimista Műhelyben. Gácsi Attila környezettan szakos hallgató sünkésítésre invitál – valaha az alkímisták nagyon szerettek kísérletezgetni a fémekkel, nekem sem árthat. Pálcikára függesztett cink darabkát ón-klorid oldatba lógtatunk, és így növeszthetünk a cinkre ón-tüskéket – így készül a süni. Damásdi Eszter vegyészhallgató titkosírást kínál, amit stílszerűen így magyarázhatunk el: végy egy papírlapot, rajzolj reá citromlével valami titkosat, hiszen a citromlé, ha megszárad, nem látható. Végy (vagy adnak) egy rezsolapot, a hő hatására ugyanis barnává válik az írás, mert a citromlé elszenesíti a papírban levő cellulózt magas hőmérsékleten. Egyébként vetélkedő is zajlik odabent, a honfoglaló mintájára (a periódusos rendszerben történő) „elemfoglalót” játszhatnak az érdeklődők. Közben Hannus Istvántól megtudom, hogy a csapat a nagyobb szegedi rendezvényeken is megjelenik majd egy sátorban, egyszerűbb kémiai kísérletekkel, így például a hídi vásáron – ezzel az utcára is „kiviszik” a kémiát.

Az alkímia több évszázadon keresztülélő terület volt, vizsgálták már pszichológiai szempontból is, nem kisebb név, mint Jung foglalkozott a miszticizmusával – magyarázza a professzor. A pszichológus szerint több is, kevesebb is az alkímia, mint az egyszerű kísérletezés. Művelőinek alapvető tétele szerint a bölcsék kövének segítségével a fémek megtisztíthatók, és a legértékesebb fém, az arany állítható elő – ez természetesen téves kiindulási pont volt, de azt mindenki elismeri, hogy kísérletezgetéseik közben az alkímisták sokban hozzájárultak a kémia fejlődéséhez eszközök, műveletek kidolgozásával; így például az ő idejük óta létezik a kémiai laboratórium fogalma – árulja el a professzor. Az alkímia sokáig széles körű mozgalomnak számított, Isaac Newton maga is komoly alkímistaként is tevékenykedett, és a kémia alaptörvényét szerette volna megfejteni. Kultúrtörténeti szempontból is jelentős az alkímia, máig jelen vannak motívumai az irodalomban – népszerű például Paulo Coelho Az alkímista című könyve – és képzőművészetben. Kevesen tudják: a szegedi dóm homlokzatán szerepel az Arisztotelész-féle négy őselem jele, az 1935-ben átadott Dóm téri épületeket pedig belülről kis méretű alkímista domborművekkel díszítették. Didaktikai szempontból az alkímisták működésének tanítása – még ha tévutakat is jártak be – mindig tanulságos – összegez Hannus István.

Kolumbusz hajóján

(/site/upload/2011/03/DSC_0606.JPG)

Egy gyors kör, a kvízzjátékok, könyvbörze és filmvetítés mellett idén sem maradnak el a könyvtártúrák, melyekkel többek között középkori rejtélyek nyomába eredhetnek az érdeklődők, vagy a kiállítások, melyek a középkori kincsek, az orvoslás vagy a zene világába kalauzolják a nézelődőket. Az elmúlt idők dalaira a Riverside és a RiverSing együttes zendít rá, ekkor már valóban olyan a könyvtár átriumbeli vásártere, mint egy középkori piac. „A középkor szorosan összefügg a messi tájak fűszereitől indult vándorutakkal, a fűszerek iránti vágy vezette ki a sötét középkorból az emberiséget” – vallja Letoha Tamás kutatóorvos a Metalfitol sátránál, ők a fűszerek gyógyító erejét szeretnék bemutatni néhány, általunk kifejlesztett funkcionális élelmiszer kóstoltatásával. A Mozaik Kiadó digitalizált tankönyveit is megcsodálhatom, ez már az emelet, méghozzá a harmadik: Petró Tamás a mozaWebről és az interaktív táblára készített mozaBookokról beszél, amelyek segítségével például 3D-ben bejárhatjuk, körbecsodálhatjuk Kolumbusz egyik hajóját, a Santa Mariát.

Tiszteled-e hűbéruradat...?

Néhány lépéssel odébb Camelot várában találom magam, Artúr király kerekasztalához invitálják a jámbor íródeákat. A hét próba helyett három középkori kérdést kapunk, aki mindháromra helyesen válaszol, lovaggá ütik (kard is van!), illetve ladyvé avatják, de apródi és fegyverhordozói címre is lehet pályázni. A titulusok elnyerésével az Artúr-mondakörből származó nevek is járnak – mutatja Törökné Benedek Katalin könyvtáros: Sir Redford, Sir Lancelot vagy Ridley, illetve a hölgyeknek Dame Isolde, Linett, Blanche stb. dukál. A könyvtáros elmondja, az előbb középkorolvasó diákok szerepeltek, akiknek éppen ez volt a tananyag. A sikeres kör után elhangzanak a lovaggá ütési szertartás kérdései: „Tiszteled-e hűbéruradat, az Egyetemi Könyvtárat...? Sir Golyóstoll elköszön, majd benéz még egy középkori gobelin-varróműhelybe, ahol megtudja, hogy a gobelin már a középkorban is kellemes elfoglaltság volt a hölgyeknek, fali kárpitokat készítettek először, a középkori ruhába öltözött könyvtáros hölgyek a középkori és a mai gobelinek közötti különbséget demonstrálják. Lássuk a véleményeket! A másodéves Anita egy előfestett gobelint mustrál. Most van először Könyvtári Éjszakán, tavaly kihagyta az ókort, és most nagyon sajnálja. Sir Tamás, aki viszont elsőéves MSc-sként már több ilyen éjt is végiglátogatott, úgy véli, évről évre nagyobb a nyüzsgés, színesebb a kínálat. „Több ilyen kellene” – véli, a sűrű egyetemista hétköznapokat alkímista módjára aranyozzák be az ilyen alkalmak.

Az igazi könyvtár

„Nagy lelkesedéssel készültünk a mai estére. Némi meghatottsággal is nézem, mikor a kollégáim elkezdik a szervezést és jönnek az ötletalmazók” – ezt már a legfőbb hűbérúr, Mader Béla főigazgató mondja. „Aki látják és élvezik az előadásokat, a könyvtár honlapján dokumentumokat olvasnak, azok azt is megtapasztalják, hogy ez nem csak szórakoztatás, hanem a könyvtár igazi funkciója, hogy adjon a műveltséghez szükséges elemeket is” – teszi hozzá. A másik cél bevallottan az, hogy megismertessék az Egyetemi Könyvtárat és a szegedi egyetemet a középiskolásokkal és szüleikkel. A Könyvtári Éjt is behálózza az interaktivitás, a multimédia, és egyre többen vizionálnak falak nélküli könyvtárakat. „Nem lehet vitázni az előrehaladó digitalizációval, ez világtrend, ugyanakkor nem vagyok benne biztos, hogy jó eredményekre vezet, ha átesünk a ló túlsó oldalára. Bár minden kezdetre jellemző, hogy 'kicsit túlszalad'. Disszonanciának tűnik az, hogy ugyanazon tartalom esetében az elektronikus formának örülünk, a hagyományost pedig értéktelennek tartjuk. Nem. Használjuk mind a kettőt, miközben minden könyvtárnak egyre erőteljesebb célja az, hogy akár 24 órában, akár távolról is elérhetően adja mindazt az ó saját feltárási munkájának köszönhetően, ami érdeklő hallgatót-oktatót egyaránt” – fogalmaz a főigazgató. Mader Béla leszögezi, nincs szó az újtól való félelemről, az EK mindig is úttörő szerepet játszott a számítógépes-internetes könyvtári fejlesztések terén. „Az arányokra azonban vigyázni kell. Mintha most egy olyan paradigmaváltás történe, amire nem volt példa évezredek óta. Eddig a szöveg alapú megismerés volt domináns. Az élettanászok azt mondják, hogy az olvasással szerzett ismeretek képessé teszik az embert arra, hogy erősödjön az absztraháló képessége. Most elsősorban a kép és/vagy hang alapú megismerés került előtérbe, ami óriási előnyökkel jár, a vizuális ingerrel rengeteg információ befogadható, de meg kell találni az arany középutat. Lehet, hogy nincs igazam, de azzal, hogy így gyorsabb az ismeretszerzés, nem biztos, hogy alaposabb is, és hogy alkalmas következtetésekre” – zárta gondolatait Mader Béla.

Arany Mihály

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

Kövess minket!

Versenyzöböl hallgató (/sztemagazin/2017-iv-negyedev/versenyzobol-hallgato?objectParentFolderId=19413)

2017. december 06.

Biológia, kémia és fizika tantárgyból, valamint a Nobel-díjas rektor életéből, munkásságából áll össze évről évre az egyre népszerűbb SZTE Szent-Györgyi Tanulmányi Verseny kérdéssora. A zsűri elnökével, prof. Dr. Dux László tanszékvezető egyetemi tanárral a Szent-Györgyi-örökségről és a középiskolások versenyéről beszélgettünk.

